

2 pav. Laikino statinio akmenų grindys. Vaizdas iš P pusės. R. Jonaičio nuotr.

Fig. 2. Stone paving from a temporary structure. View from the S.

excavated, the work was suspended indefinitely due to the economic crisis. During the excavation a cultural layer of up to 3 m and preliminarily dated to the late 16th–20th centuries was recorded. Various household and structural ceramic fragments, metal, glass, and bone artefacts, coins, and animal bones were discovered as were fragments of 16th–20th-century buildings (Fig. 2). Two stoves discovered during the 2004 excavations were unearthed.

Arvydas Malonaitis

Žvalgomieji tyrinėjimai Aušros Vartų g. 19

2008 m. vykdyti Vilniaus senamiesčio (A1610K1), Aušros Vartų g. 19 žemės judinimo darbų archeologiniai žvalgymai, o kartu ir žvalgomieji archeologiniai tyrinėjimai. Iš viso ištirtas 10,5 m² plotas. Archeologinio pobūdžio darbai buvo susiję su numatytais pastato R sienos pamatų hidroizoliacijos darbais, kurie vėliau nebuvo vykdomi. Vietoje to buvo imtasi įrengti laiptus iš gatvės į rūsį, kur kažkada įėjimas jau buvo. Taigi žemės kasimo darbai buvo vykdomi, bet planuotų mastų nepasiekė.

Tranšėjos plote nuardžius šaligatvio ir gatvės grindinį bei nuėmus viršutinį drenažinį sluoksnį, atidengtas permaišytas smėlio sluoksnis, kai kur – su smulkaus žvyro priemaišomis. Be jokių intarpų jis tęsėsi greičiausiai dar giliau ir plačiau, nei apėmė tranšėjos plotas. Jokių archeologinių radinių ar kitokių objektų jame nerasta.

Pastato R pamato išorinės pusės viršutinėje dalyje ir aplink įėjimo į rūsį nišą atidengti įvairialaikių rekonstrukcijų pėdsakai. Tai liudija XX a. pabaigos plytos, betoninės plytelės, armatūra, o taip pat – 2,7 m ilgio, apie 20 cm pločio ir 1 cm storio metalinis lakštas, turėjęs sutvirtinti viršutinę pamato dalį. Dėl šių pertvarkymų įėjimo į rūsį nišos aukštis buvo sumažėjęs iki 1,6 m. Į dešinę nuo įėjimo į rūsį nišos, 60–80 cm gylyje nuo šaligatvio viršaus atidengtas senųjų pamatų fragmentas su įmūrytais stambiais (50x70, 60x80, 50x70, 30x40 cm dydžio) lauko akmenimis. Į išorę akmenys išsikiša iki 30 cm. Tarpuose tarp jų ir po jais išliko senojo pamato dalis, sumūryta iš 30x7,8, 30x9, 30x8,4, 14x8,3 cm dydžio plytų. Atrodo, kad vienodos jų dėjimo tvarkos nesilaikyta. Kairėje įėjimo į rūsį nišos pusėje pamatą rekonstrukcijos palietė mažiau. Čia taip pat atidengti stambūs (70x65, 50x60, 30x35 cm dydžio) akmenys. Pačiame pamato P pakraštyje vieno nedidelio akmens viršūnė netgi išsikiša virš šaligatvio grindinio. Šioje pamato dalyje taip pat atidengta senojo pamato dalis, sumūryta iš analogiško dydžio plytų.

Taigi iškastoje tranšėjoje iki 1,3–2 m gylio fiksuotas švarus permaišytas smėlis, retkarčiais – su smulkaus žvyro priemaiša. Jokių radinių neaptikta. Nustatyta, kad Vilniaus senamiesčio vieta Aušros Vartų g. 19 yra urbanizuota. Atidengtame horizonte ne kartą vykdyti įvairaus pobūdžio darbai – klotas elektros kabelis, įrengtas kanalizacijos šulinys. Todėl atidengtojo sluoksnio struktūra yra ne pirminė, o pats sluoksnis, galimas dalykas, yra nevietinės kilmės (turint omenyje žemės kasimo darbų metodiką senamiesčiuose, kur vietos paprastai trūksta). Dėl darbų apimties ribotumo šiuo metu neįmanoma tiksliai pasakyti, kiek į gylį tęsiasi toks supiltinis sluoksnis ir ant kokios struktūros guli pastato pamatai. Tam reikia papildomų tyrinėjimų. Nustatyta, kad pamatai sumūryti iš didelių lauko riedulių ir plytų. Tokia pamatų struktūra ne tik atspindi XV–XVI a. Vilniaus specifiką, bet ir geriausiai tiko vandeningam gruntui. Nepaisant to, kad atidengtas pamatų fragmentas Vilniaus senamiesčio požiūriu nėra nei unikalus, nei vienintelis, visgi yra svarbus detalesniam tiek jo architektūros, tiek ir istorijos pažinimui apskritai ir konkretaus kvartalo ar pastato istorijai atskirai.

The field survey at Aušros Vartų St. 19

During the survey at Aušros Vartų St. 19, a total area of 10.5 m² was excavated near the foundation of the building's E wall. Clean mixed sand was recorded at a depth of up to 1.3–2 m in the excavated trench. A fragment of a 15th–16th-century foundation made of bricks and large stones was unearthed. No other finds were discovered.

Tauras Poška

Tyrinėjimai, žvalgomieji tyrinėjimai ir žvalgymai Vilniuje

Šv. Stepono g. 27 atlikti žvalgomieji archeologiniai tyrinėjimai. Iškasti du šurfai. Nustatyta, kad sklypo Šv. Stepono g. 27 R dalyje kultūrinio sluoksnio storis siekia iki 1,7 m. Jo viršutiniai horizontai iki 1,3–1,4 m gylio nuo dabartinio paviršiaus yra suardyti XX a. vykdytų žemės darbų metu. 1,3–1,4 m gylyje aptiktas XVII a. datuotinas kultūrinio sluoksnio horizontas, kurio storis – 30–40 cm. Aptiktas plytų, rištų moliu, mūro fragmentas, datuojamas XVII a. II puse.

Šventaragio g. 2 (Vidaus reikalų ministerijos teritorijoje) atlikti žvalgomieji archeologiniai tyrinėjimai ir archeologiniai žvalgymai. Iškasti 4 šurfai (iš viso 16 m² plotas), žvalgymai vykdyti 58 m² plote. Nustatyta, kad sklype kultūrinio sluoksnio storis siekia daugiau nei 2,3 m. Iki galo nustatyti sluoksnio storio nepavyko dėl aukšto gruntinio vandens lygio (2–2,2 m gylyje). Viršutiniai kultūrinio sluoksnio horizontai iki 0,7–1,1 m gylio yra suardyti XX a. tiesiant inžinerines komunikacijas. Tyrinėjimų metu išskirti 2 nesuardyti kultūrinio sluoksnio horizontai. XVIII a. horizontas (30–50 cm storio) aptiktas 1–1,1 m gylyje (šurfai 2, 3), XVII a. II pusės horizontas (60–80 cm storio) – 1,4–1,6 m gylyje nuo dabartinio paviršiaus (šurfai 1, 4).

Tyrinėjimų metu surasti grindinių fragmentai, datuojami XVII (šurfas 1) ir XIX a. (šurfai 2, 3). Be to, aptikti XVIII (R trasa) ir XIX a. (šurfai 2, 3, V ir R trasos) datuojami buvusių pastatų mūrinių pamatų fragmentai